

مشکانی در گفت‌وگو با پرسون؛

به ازای هر صد هزار نفر، ۸۵ وکیل وجود دارد؛ از شایعه تا واقعیت درآمدهای نجومی وکلا

طبق آمار، سرانه وکیل در کشور به ازای هر صد هزار نفر تنها ۸۵ وکیل است و یا به بیان دیگر، میزان سرانه وکیل در ایران در حدود یک سوم میانگین سرانه وکیل در دنیا است.

به گزارش سایت خبری پرسون، بسیاری از افرادی که به علل مختلفی سر و کارشان به وکیل افتاده از دستمزد نجومی و عملکرد ناکافی وکیل خود ناراضی هستند. در کشور هزینه وکلا آنقدر بالا است که عموم جامعه نمی‌توانند از خدمات وکلا استفاده کنند. قابل ذکر است بسیاری از وکیلان پرونده‌هایی که ارقام پایینی دارند را پذیرش نمی‌کنند.

بازار خدمات حقوقی نیز همچون دیگر حوزه‌ها طبق قانون عرضه و تقاضا رفتار می‌کند، به این صورت که چنانچه تعداد وکلا نسبت به پرونده‌های تولیدی در محاکم کشور کمتر باشد، نه تنها هزینه‌ی دریافت خدمات وکالت افزایش می‌یابد بلکه کیفیت خدمت ارائه شده توسط وکلا نیز کاهش شدید پیدا می‌کند. طبق آمار، سرانه وکیل در کشور به ازای هر صد هزار نفر تنها ۸۵ وکیل است و یا به بیان دیگر، میزان سرانه وکیل در ایران در حدود یک سوم میانگین سرانه وکیل در دنیا است.

یکی از علل مهم کمبود شدید وکیل در کشور حتی در مقایسه با کشورهایی همچون عراق، کویت و لبنان، اعمال سازوکاری کاملاً سلیقه محور و انحصارگرایانه توسط متولیان صنف وکالت به نام تعیین ظرفیت پذیرش برای آزمون وکالت است.

در این راستا خبرنگار اجتماعی پرسون گفت و گویی با امیرحسین مشکانی حقوقدان و مدرس دانشگاه داشته که به شرح ذیل است.

پرسون: دستمزد نجومی برخی از وکلا سبب می‌شود مردم در پرونده های حقوقی خود نتوانند از وکلا استفاده کنند. چه راه کاری وجود دارد که فضا به سمتی برود که همه مردم بتوانند از این خدمات استفاده کنند؟

در ایران در زمینه وکالت چند قانون داریم. ابتدا قانون وکالت در سال ۱۳۱۵ تصویب شد و در سال ۱۳۴۶ مورد اصلاحیات قرار گرفت و در نهایت در سال ۱۳۷۶ قانون کیفیت اخذ قوانین وکالت دادگستری تصویب شد. اما مبنا اصلی کار کانون وکلا بر قانونی که در سال ۱۳۳۳ تصویب شد.

در اینکه دست مزد وکلا به چه نحوی است، اختلافاتی وجود دارد. یعنی از دیدگاه خود جامعه وکالت باید به این موضوع نگاه کنید. کلیت مطلب در عوام این است که وکلا دستمزد زیادی دریافت می‌کنند. اما این را از یاد نبرید که تعداد بسیاری از وکلای ما حتی اجاره دفتر و هزینه‌های جاری سالانه خود را هم درنمی‌آورند.

اگر میان صدتا وکیل ده نفر دست مزد خوب یا مطلوب می‌گیرد بالاخره درصد قابل توجهی هم از آنها با بیکاری دست و پنجه نرم می‌کند و این هم یک واقعیت است. رسانه ها باید هر دو روی سکه را بررسی کنند.

پرسون: نحوه جذب وکلا در کشور چگونه است؟

در کشور ما تنها دو نهاد برای جذب وکیل اقدام می‌کند. یکی کانون‌های وکلا هستند که تقریباً مطابق قانون وکالت قانون اخذ پروانه و کیفیت اخذ پروانه وکالت است. دادگستری کانون های وکلا یک نهاد مستقل می باشد و خدمات عمومی به مردم ارائه می دهد.

نهاد دیگری که مبادرت به جذب وکیل می‌کند، مرکز وکلا کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه است. یعنی ما دوتا مکانیزم داریم که جذب وکیل می‌کند.

کانون‌های وکلای دادگستری تحت حمایت یک اتحادیه به نام اسکودا می‌باشد. جذب این نهاد سالانه حدود ۳۰۰۰ وکیل کارآموز وکالت است. قوه قضاییه نیز به صورت مستقیم وکلا را جذب می‌کند. پس مشکل کمبود وکیل به دلیل جذب محدود این دو نهاد می‌باشد وگرنه فارغ التحصیلان رشته حقوق خیلی زیاد هستند.

رشته حقوق پرطرفدارترین رشته تحصیلی کشورما است در نتیجه فارغ‌التحصیل‌های ما بسیار زیاد هستند و جذب ما در وکالت خیلی محدود و با کمبود وکیل مواجه می‌شویم.

پرسون: چرا این محدودیت وجود دارد؟

هر حرفه ای که تخصص در آن مطرح باشد از مکانیزم‌های مهارتی عبور کند. هر لیسانس حقوقی نمی‌تواند وکیل شود. چون وکالت شغل بسیار حساس

و مهمی است. موضوع وکالت اگر خطرتر از پزشکی نباشد شاید کمتر نیست اما حتما حساسیتش مثل پزشکی است. چون با جان و مال و آبروی مردم طرف هستید.

پرسون: آیا در کشورهای دیگر هم وکلا آزمون دارند؟

کشورهای دیگر نیز عموماً آزمون دارند و بعضی از کشورها آزمون های بسیار سخت تری را هم به نسبت کشور ما برگزار می کنند. پس این که موضوع که تمام فارغ التحصیلان حقوق باید وکیل شوند گزینه معقولی نیست.

قابل ذکر است که سرانه وکیل در کشور ما نسبت به سرانه استاندارد وکیل در جهان کمتر است. یعنی باید تعداد وکلایی که هر ساله جذب می شوند افزایش پیدا کند تا به استاندارد جهانی برسیم.

پرسون: همین تعداد کم وکلا بر دستمزدها تأثیر می گذارد؟

خیر. تعداد کم کلاً ارتباطی به میزان دستمزد آنها ندارد. به طور مثال اگر در شهری ۵۰۰ تا وکیل وجود داشته باشد تنها ۵۰ نفر از وکلا دستمزد بالایی دریافت می کنند به این خاطر که رزومه قوی دارند و مشهور می باشند.

مردم فکر می کنند که همه وکلا بسیار پولدار هستند و دستمزدهای آنچنانی می گیرند که این امر واقعیت ندارد. دکتر جعفر کوشا رییس اسکودا در مصاحبه ای بیان کرد که بسیاری از وکیل ها در اسنپ کار می کنند.

پرسون: پس چرا بسیاری از مردم توانایی وکیل گرفتن ندارند؟

مطابق قانون اساسی اصل ۳۵ حق دسترسی به وکیل یک حقی که قانون اساسی پیش بینی کرده است. یعنی مردم باید بتوانند به وکیل دسترسی داشته باشند و در ادامه در قانون اساسی ذکر شده که چنان چه مردم توانایی گرفتن وکیل را نداشته باشند این وظیفه دولت است که برای آنها وکیل بگیرد. طبق اصل قانون اساسی بند ۱۴ اصل ۳ یکی از وظایف دولت این است که امکانات عادلانه قضایی را برای همه مردم ایجاد کند و همه مردم در برابر مردم مساوی هستند.

در کانون وکلای دادگستری قسمتی به نام معاونت وجود دارد که کار این قسمت این برای مردمی که توانایی پرداخت دستمزد وکیل ندارند باید برایشان وکیل معرفی کنند. ضمن اینکه وکلایی که پروانه می گیرند و وکیل می شوند متعهد هستند که سالانه به میزان مشخصی که مقرب وکالت است به صورت رایگان وکالت تسخیری برای مردم کنند.

پرسون: اگر واقعیت امر این است که شما ذکر کردید پس چرا افکار عمومی طرز تفکر منفی نسبت به وکلا دارد؟

به این دلیل که صدا و سیما به صورت خیلی غیرعادی نسبت به شغل وکالت در حال صحنه سازی است. اگر به فیلم ها نگاه کنید وکیل را یک آدم تقریباً منفی و غیراخلاقی نشان می دهد و این روند در نگاه مردم تأثیر دارد.

پرسون: تا حالا اعتراضی به رفتار صدا و سیما شده است؟

بله. توسط مدیران مسئول کانون های وکلا به کرات اعتراض شده و ریاست اسکودا و ریاست کانون های مرکز یا استان های مختلف در این خصوص بیانیه صادر کردند.